

BELGISCHE SENAAAT

 ZITTING 2002-2003

11 MAART 2002

Wetsontwerp tot invoeging van een artikel 328bis en tot wijziging van de artikelen 328 en 331bis van het Strafwetboek
Wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 328 en 331bis van het Strafwetboek met het oog op de bestraffing van daden die aanslagen veinzen tegen personen of eigendommen

Evocatieprocedure

VERSLAG
 NAMENS DE COMMISSIE VOOR
 DE JUSTITIE
 UITGEBRACHT
 DOOR MEVROUW **Taelman**

 Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden: de heer Dubié, voorzitter; de dames De Schampelaere, de T' Serclaes, de heer Istasse, de dames Kaçar, Leduc, de heren Mahoux, Monfils, mevrouw Nyssens, de heer Ramoudt, de dames Vanlerberghe en Taelman, rapporteur.

2. Plaatsvervangers: mevrouw Bouarfa, de heren Moens en Remans.

*Zie:***Stukken van de Senaat:****2-1437 - 2002/2003:**

Nr. 1: Ontwerp geëvoceerd door de Senaat.

*Zie ook:***Stukken van de Senaat:****2-925 - 2001/2002:**

Nr. 1: Wetsvoorstel van de heer Monfils.

SÉNAT DE BELGIQUE

 SESSION DE 2002-2003

11 MARS 2002

Projet de loi insérant un article 328bis et modifiant les articles 328 et 331bis du Code pénal
Proposition de loi modifiant les articles 328 et 331bis du Code pénal, en vue de sanctionner les actes simulant les attentats contre les personnes ou les propriétés

Procédure d'évocation

RAPPORT
 FAIT AU NOM
 DE LA COMMISSION
 DE LA JUSTICE
 PAR MME **Taelman**

 Ont participé aux travaux de la commission :

1. Membres effectifs: M. Dubié, président; Mmes De Schampelaere, de T' Serclaes, M. Istasse, Mmes Kaçar, Leduc, MM. Mahoux, Monfils, Mme Nyssens, M. Ramoudt, Mmes Vanlerberghe et Taelman, rapporteuse.

2. Membres suppléants: Mme Bouarfa, MM. Moens et Remans.

*Voir:***Documents du Sénat:****1-1437 - 2002/2003:**

N° 1: Projet évoqué par le Sénat.

*Voir aussi:***Documents du Sénat:****2-925 - 2001/2002:**

N° 1: Proposition de loi de M. Monfils.

I. PROCEDURE

Voorliggend optioneel bicameraal wetsontwerp werd op 23 januari 2003 door de Kamer van volksvertegenwoordigers aangenomen met 113 stemmen bij 1 onthouding, en op 24 januari 2003 overgezonden aan de Senaat.

Het werd op 10 februari 2003 geëvoceerd, op verzoek van 15 senatoren. De onderzoekstermijn verstrijkt op 21 april 2003.

De commissie voor de Justitie heeft het wetsontwerp besproken tijdens haar vergaderingen van 26 februari en 11 maart 2003.

Het wetsvoorstel van de heer P. Monfils, tot wijziging van de artikelen 328 en 331*bis* van het Strafwetboek met het oog op de bestraffing van daden die aanslagen veinzen tegen personen of eigendommen (stuk Senaat, nr. 2-925/1), werd gelijktijdig behandeld.

II. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE MINISTER VAN JUSTITIE

De minister stipt aan dat het oorspronkelijke wetsontwerp is terug te vinden in artikel 3.

Artikel 2 vloeit voort uit een wetsvoorstel van de heer Giet (stuk Kamer, nr. 50-2053/002, amendement nr. 3). Artikel 4 vloeit voort uit een wetsvoorstel van de heren Bourgeois en Van Hoorebeeke (stuk Kamer, nr. 50-1470/001).

Artikel 3 voegt een nieuwe strafbaarstelling in, naar aanleiding van de ettelijke meldingen, na de terroristische aanslagen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten, van verdachte briefomslagen, die een poeder bevatten waarvan vermoed werd dat het de miltvuurbacterie bevatte.

In het bijzonder wordt in een nieuw artikel 328*bis* voorzien dat het verspreiden van stoffen, die de indruk geven gevaarlijk te zijn en die ernstige gevoelens van vrees kunnen teweegbrengen voor een aanslag op personen of op eigendommen, strafbaar stelt.

Aanvankelijk diende de aanslag strafbaar te zijn met een criminele straf. De heer Bourgeois stelde voor deze bepaling te doen vervallen (stuk Kamer, nr. 50-2053/002, amendement nr. 2). Inderdaad kan de angst variabel zijn in functie van de persoon die de angst heeft, en zou het artikel onwerkbaar zijn. Er zou steeds worden gepleit dat de vrees nooit een crimineel feit kan bevatten. Via een regeringsamendement, werden de woorden «waarop een criminele straf is gesteld» vervangen door de woorden «waarop een gevangenisstraf van ten minste twee jaar is gesteld».

Artikel 4 strekt ertoe artikel 331*bis* van het Strafwetboek aan te vullen, zodat ook de biologische en chemische wapens hier zijn opgenomen.

I. PROCÉDURE

Le projet de loi facultativement bicaméral qui vous est soumis a été adopté par la Chambre des représentants par 113 voix et 1 abstention, le 23 janvier 2003, et transmis au Sénat le 24 janvier 2003.

Il a été évoqué le 10 février 2003, à la demande de 15 sénateurs. Le délai d'examen expire le 21 avril 2003.

La commission de la Justice a examiné le projet de loi au cours de ses réunions des 26 février et 11 mars 2003.

La proposition de loi de M. P. Monfils modifiant les articles 328 et 331*bis* du Code pénal, en vue de sanctionner les actes simulant les attentats contre les personnes et les propriétés (doc. Sénat, n° 2-925/1), a été examinée simultanément.

II. EXPOSÉ INTRODUCTIF DU MINISTRE DE LA JUSTICE

Le ministre précise que l'on retrouve le projet de loi initial à l'article 3.

L'article 2 est issu d'une proposition de loi de M. Giet (doc. Chambre, n° 50-2053/002, amendement n° 3). L'article 4 résulte d'une proposition de loi de MM. Bourgeois et Van Hoorebeeke (doc. Chambre, n° 50-1470/001).

L'article 3 ajoute une nouvelle incrimination en raison du fait qu'après les attentats terroristes du 11 septembre 2001 aux États-Unis, on a signalé à maintes reprises des enveloppes suspectes renfermant une poudre supposée contenir le bacille du charbon.

Il prévoit plus particulièrement l'insertion d'un article 328*bis* nouveau incriminant la diffusion de substances qui donnent l'impression d'être dangereuses et qui peuvent inspirer de vives craintes d'attentat contre les personnes ou les propriétés.

Initialement, l'attentat devait être passible d'une peine criminelle. M. Bourgeois a proposé de supprimer cette disposition (doc. Chambre, n° 50-2053/002, amendement n° 2). En effet, l'angoisse peut varier selon la personne qui l'éprouve, et l'article serait inopérant. On invoquerait toujours comme argument que la crainte ne peut jamais impliquer un fait criminel. Par voie d'amendement gouvernemental, les mots «punissable d'une peine criminelle» ont été remplacés par les mots «passible d'un emprisonnement de deux ans au moins».

L'article 4 tend à compléter l'article 331*bis* du Code pénal, de manière à englober également les armes biologiques et chimiques.

Artikel 2 breidt de strafbaarstelling bepaald in artikel 328 uit tot elke handeling.

III. ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw de T' Serclaes meent dat het feit dat bepaalde personen misbruik maken van een zekere sfeer om misplaatste grappen uit te halen, niet nieuw is. Aldus bestaan er waarschijnlijk reeds bepalingen in het Strafwetboek om zulke handelingen strafbaar te stellen. Moet er echt een nieuwe bepaling worden ingevoegd om het verzenden van «poeder» strafbaar te stellen?

Bovendien lijken de voorziene straffen (gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en geldboete van 50 tot 300 euro) haar nogal zwaar.

Spreekster heeft de indruk dat deze bepalingen dode letter zullen blijven en geen aanleiding zullen geven tot daadwerkelijke vervolgingen.

De heer Monfils verwijst naar zijn wetsvoorstel (stuk Senaat, nr. 2-925/1) dat een analoge doelstelling heeft.

Er moet een duidelijk signaal worden verschaft door de wetgever dat zulke grappen volkomen misplaatst zijn en niet straffeloos kunnen blijven. Indien de wetgever deze praktijken ongemoeid laat, loopt men immers het risico dat zij zich gaan vermenigvuldigen. Bij bepaalde gevoelige personen lokken zulke grappen echte paniecreacties uit, zodat zij het huis niet meer uit durven. Dit is onaanvaardbaar.

Misschien kan wel onderhandeld worden over de zwaarte van de voorziene straffen.

Mevrouw Taelman wijst erop dat deze misplaatste grappen meestal gepaard gaan met hoge kosten (onderzoeken ter plaatse, labo-analyse, enz). De beste en de meest efficiënte bestraffing van de dader is hem ongetwijfeld te laten opdraaien voor deze kosten. Zijn er in ons rechtstelsel niet reeds voldoende middelen om de daders te bestraffen?

De heer Monfils antwoordt dat de kosten, bij een vervolging, uiteraard op de dader kunnen worden verhaald. Vaak is er echter het probleem van de insolventie.

Spreekster begrijpt echter niet waarom de invoering van deze strafbaarstelling op kritiek stuit. Er is immers reeds artikel 328 van het Strafwetboek, dat een vals bericht over het bestaan van gevaar voor een aanslag op personen of eigendommen strafbaar stelt.

Aangezien het strafrecht eng moet worden geïnterpreteerd, moet het bijzondere geval van het verspreiden van stoffen uitdrukkelijk worden voorzien. Het voorgestelde artikel 328bis volgt, ook voor

L'article 2 étend l'incrimination visée à l'article 328 à tout agissement.

III. DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme de T' Serclaes estime que le fait que certaines personnes profitent d'un certain climat pour faire des plaisanteries déplacées n'est pas nouveau. Le Code pénal contient donc sans doute déjà des dispositions permettant de réprimer de tels actes. Est-il vraiment indispensable d'insérer une nouvelle disposition pour rendre punissable l'envoi de «poudre»?

De plus, les peines prévues (emprisonnement de trois mois à deux ans et amende de 50 à 300 euros) lui paraissent plutôt lourdes.

L'intervenante a l'impression que ces dispositions resteront lettre morte et qu'elles ne déboucheront pas sur des poursuites effectives.

M. Monfils renvoie à sa proposition de loi (doc. Sénat, n° 2-925/1) dont la portée est similaire.

Le législateur doit donner un signal clair pour indiquer que les plaisanteries de ce type sont totalement déplacées et qu'elles ne peuvent rester impunies. Si le législateur laisse libre cours à ces pratiques, on risque de les voir se multiplier. Or, ces plaisanteries déclenchent chez certaines personnes sensibles de véritables réactions de panique, au point qu'elles n'osent plus sortir de chez elles. C'est inacceptable.

Peut-être pourrait-on négocier le taux des peines prévues.

Mme Taelman rappelle que ces plaisanteries déplacées occasionnent souvent des frais élevés (enquêtes sur place, analyses en laboratoire, etc.). La meilleure sanction, et aussi la plus efficace, serait sans aucun doute de faire supporter les conséquences financières de la plaisanterie par son auteur. Notre système juridique n'offre-t-il pas déjà assez de moyens pour sanctionner les auteurs?

M. Monfils répond que les frais peuvent évidemment être mis à charge de l'auteur en cas de poursuites. Mais on est souvent confronté au problème de l'insolvabilité.

L'intervenant ne comprend pas pourquoi l'insertion de cette incrimination suscite des critiques. L'article 328 du Code pénal dispose déjà que quiconque aura sciemment donné une fausse information concernant l'existence d'un danger d'attentat contre les personnes ou les propriétés s'expose à des poursuites pénales.

Étant donné que le droit pénal doit être interprété de manière restrictive, il convient de prévoir expressément le cas particulier de la diffusion de substances. L'article 328bis proposé suit la même logique, y

de voorziene straffen, dezelfde logica als deze van het bestaande artikel 328 van het Strafwetboek, dat nooit aanleiding heeft gegeven tot problemen.

Een signaal van de wetgever naar de bevolking is absoluut noodzakelijk, zeker in tijden van oorlogsdreiging.

Men gaat trouwens niet systematisch over tot bestraffing met een gevangenisstraf van twee jaar. Het parket kan oordelen dat er niet moet worden vervolgd. Bovendien zijn er een hele waaier maatregelen voorhanden, waartoe de rechter kan beslissen (bijvoorbeeld opschorting van de uitspraak).

De heer Mahoux beaamt dat het verspreiden van stoffen inderdaad kan worden gelijkgesteld met het verspreiden van een vals bomalarm, of bedreiging met een vals wapen.

Gelet op de gegeven verduidelijking, kan de commissie zich akkoord verklaren met de voorgestelde formulering van artikel 328*bis*. Wel zal de rechter rekening moeten houden met de concrete omstandigheden van de feiten.

IV. STEMMINGEN

Het wetsontwerp in zijn geheel is aangenomen met 7 stemmen bij 1 onthouding.

Ten gevolge van deze aanneming vervalt het wetsvoorstel nr. 2-925/1.

Het verslag wordt eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

De rapporteur,
Martine Taelman.

De voorzitter,
Josy Dubié.

*
* *

**De door de commissie aangenomen tekst
is dezelfde als het door
de Kamer van volksvertegenwoordigers
overgezonden ontwerp
(zie stuk Kamer, nr. 50-2053/3)**

compris pour les peines prévues, que celle de l'article 328 existant du Code pénal, lequel n'a jamais posé le moindre problème.

Il est absolument indispensable que le législateur envoie un signal à la population, surtout en temps de menace de guerre.

Les auteurs ne seront d'ailleurs pas condamnés systématiquement à un emprisonnement de deux ans. Le parquet peut considérer qu'il n'y a pas lieu de poursuivre. De plus, on dispose de tout un éventail de mesures que le juge peut décider de prendre (par exemple la suspension du prononcé).

M. Mahoux confirme que la diffusion de substances peut effectivement être mise sur le même pied que celle d'une fausse alerte à la bombe ou la menace exercée au moyen d'une arme factice.

Eu égard aux précisions fournies, la commission peut marquer son accord sur la formulation proposée de l'article 328*bis*. Le juge devra cependant tenir compte des circonstances concrètes dans lesquelles les faits sont survenus.

IV. VOTES

L'ensemble du projet de loi a été adopté par 7 voix et 1 abstention.

Par suite de ce vote, la proposition de loi n° 2-925/1 devient sans objet.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 9 membres présents.

La rapporteuse,
Martine Taelman.

Le président,
Josy Dubié.

*
* *

**Le texte adopté par la commission
est identique au texte du projet transmis
par la Chambre des représentants
(voir doc. Chambre, n° 50-2053/3)**